

Rize Mebusu İzzet Akçal ve 33 arkadaşının, Hâkimler Kanununa ek 5017 sayılı Kanunun 1 nci maddesine bağlı cetvelin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adliye Encümeni mazbatasını ile Hâkimler Kanununa ek 5017 sayılı Kanunun 1 nci maddesine bağlı cetvelin değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası ve Muvakkat Encümen mazbatasını (2/100, 1/250)

Rize Mebusu İzzet Akçal ve 33 arkadaşının, Hâkimler Kanununa ek 5017 sayılı Kanunun 1 nci maddesine bağlı cetvelin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adliye Encümeni mazbatasını (2/100)

15 . I . 1958

Büyük Millet Meclisi Reisliğine

Hâkimler Kanununa ek 5017 sayılı Kanunun 1 nci maddesine bağlı cetvelin değiştirilmesi hakkındaki teklifimiz bağlı olarak sunulmuştur.

Muktazasının ifasına müsaade buyurulmasını saygılarımızla arz ve rica ederiz.

Rize Mebusu <i>İzzet Akçal</i>	Rize Mebusu <i>Muzaffer Önal</i>	Denizli Mebusu <i>İsmail Hadımlıoğlu</i>	Yozgad Mebusu <i>Mahmut Ataman</i>
Denizli Mebusu <i>Hamdi Sancar</i>	Kastamonu Mebusu <i>Hilmi Dura</i>	Diyarbakır Mebusu <i>Halil Turgut</i>	Erzurum Mebusu <i>Sabri Erduman</i>
Siird Mebusu <i>Suat Bedük</i>	İzmir Mebusu <i>Necdet İncekara</i>	Rize Mebusu <i>Osman Kavrakoğlu</i>	Artvin Mebusu <i>Yaşar Gümüşel</i>
Erzurum Mebusu <i>Abdülkadir Eryurt</i>	Kastamonu Mebusu <i>Nâzım Batur</i>	Kastamonu Mebusu <i>Süleyman Çağlar</i>	Afyon K. Mebusu <i>Rıza Çerçel</i>
Bolu Mebusu <i>İhsan Gülez</i>	Afyon K. Mebusu <i>Orhan Kökten</i>	Trabzon Mebusu <i>Salih Zeki Ramoğlu</i>	Balıkesir Mebusu <i>Vacit Asena</i>
Afyon K. Mebusu <i>Osman Talu</i>	Gaziantep Mebusu <i>Ekrem Cenani</i>	Gaziantep Mebusu <i>Ali Şahin</i>	Gaziantep Mebusu <i>Bahadır Dülger</i>
İzmir Mebusu <i>Necdet Davran</i>	Kastamonu Mebusu <i>Muzaffer Akdoğanlı</i>	Nevşehir Mebusu <i>Necmeddin Önder</i>	Kastamonu Mebusu <i>Münif İslamoğlu</i>
Afyon K. Mebusu <i>Kemal Özçoban</i>	Samsun Mebusu <i>Ferid Tüzel</i>	Muğla Mebusu <i>Zeyyat Mandalıncı</i>	Bursa Mebusu <i>Mazlum Kayalar</i>
İzmir Mebusu <i>Nuriye Pınar</i>	Bursa Mebusu <i>Sadettin Karacabey</i>		

MUCİP SEBEPLER

Hâkimlerin kanunla gösterilenden başka resmî ve hususî hiçbir vazife alamamaları Teşkilât Esasiye Kanunumuzun 57 nci maddesi hükmü icabındandır. Diğer devlet memurlarından farklı olarak hâkimlik mesleğinde bulunanları takyideden bu hükme karşılık 56 nci madde ile hâkimlerin aylık ve ödeneklerinin hususî hükümlere bağlanması kabul edilmiş olduğundan hâkimlik meslekinin hususiyet ve ehemmiyetine uygun olarak hâkimlere ödenek verilmesi maksadiyle Yüksek Meclis on bir sene evvel 25 . II . 1947 tarihinde 5017 sayılı Kanunu kabul buyurmuştu. Ancak aradan geçen zaman içinde ve bilhassa son yıllarda memleketimizdeki iktisadî inkişafın serbest hayat sahasında temin ettiği geniş imkânlar sebebiyle yetişmiş birçok hâkim ve müddeiumuminin meslekten uzaklaştığı ve diğer taraftan hukuk mezunu gençlerin de eskisine nispetle hâkimlik mesleğine

daha az rağbet ettikleri görülmüş ve bu bakımdan verilmekte olan ödeneğin artık ihtiyacı karşılayamaz ve yetmez olduğu neticesine varılmıştır.

Nitekim 1957 yılında istifa eden hâkim ve müddeiumumi sayısının (209) a baliğ olması, aynı yıl içinde (35) hâkimin emekliye ayrılması ve halen münhal hâkim ve müddeiumumi adedinin (681) e baliğ olmasına mukabil 1957 yılı içinde hâkim namzetliği için müracaat edip tâyini yapılan hukuk mezunu sayısının sadece (104) ten ibaret bulunması bu hususta âcil tedbirler ittihazını gerekli kılmış bulunmaktadır.

Hâkimlik meslekinin bugünkü şartlara uygun ve cazip bir hale getirilmesi ve bu yoldan bir taraftan değerli elemanların mesleke bağlanması sağlanırken diğer taraftan kadrodaki münhallerin bir en evvel kapatılarak teşkilâtın gereği gibi çalışmasının temini için 5017 sayılı Kanunun birinci maddesine bağlı cetvelde göre hâkim, müddeiumumi ve muavinleri ile bu vazifelerden vekâlet hizmetlerine alınmış olanlara verilmekte olan ödeneğin artırılması lüzumlu ve zaruri görülmüştür.

Bu maksatla hazırlanan ilişik kanun teklifine bağlı cetvelde gösterildiği üzere muavinlik sınıfında bulunanlara 300, üçüncü sınıftakilere 400, ikinci sınıftakilere 500, Vekâlet Teftiş Heyeti Reisi ile Umum müdürleri de ihtiva eden birinci sınıfın üçüncü derecesindekilere 650, Vekâlet Müsteşarını da havi olan birinci sınıfın ikinci derecesindekilere 750 ve yalnız Başmüddeiumumi ile Temyiz Mahkemesi birinci Reisinden ibaret olan birinci sınıfın birinci derecesindekilere de 900 lira verilmesi suretiyle ödeneğin hâkimlik meslekinin hususiyet ve ehemmiyetine uygun bir hadde iblağı yerinde olacaktır.

Halen verilmekte olan ödeneğe nispetle itası teklif edilen ödeneğin bütçeye tahmil ettiği farkın (12 350 100) liradan ibaret olduğu hesaplanmış bulunmaktadır.

RİZE MEBUSU İZZET AKÇAL VE 33 ARKADAŞININ TEKLİFİ

Hâkimler Kanununa ek 5017 sayılı Kanunun birinci maddesine bağlı cetvelin değiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — Hâkimler Kanununa ek 5017 sayılı Kanunun birinci maddesine bağlı cetvel kaldırılmış ve yerine bu kanuna bağlı cetvel konulmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Rize Mebusu İzzet Akçal ve 33 arkadaşının teklifine bağlı

CETVEL

Aylığı	Derecesi	Hâkim ve müddeiumumilik sınıfı	Aylık hâkim tahsisatı
150	1	1	900
125	2	1	750
100	3	1	650
100	3	2	500
90	4	2	
80	5	2	
70	6	3	400
60	7	3	
50	8	3	
40	9	Muavin }	300
35	10	» (	

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye Encümeni

Esas No: 2/100 - 2/104

Karar No: 23

19 . II . 1958

Yüksek Reisliğe

Hâkim ödeneklerine ait 5017 sayılı Kanunun birinci maddesine ilişik cetvelde değişiklik yapılarak, hâkim ödeneklerinin artırılmasına mütedair Rize Mebusu İzzet Akçal ve 33 arkadaşıyla Sakarya Mebusu Selâmi Dinçer'e ait kanun teklifleri birleştirilerek teklif sahiplerinden İzzet Akçal ve Selâmi Dinçer ile Adliye ve Maliye vekâletleri temsilcilerinin huzurlarında tetkik ve müzakere edildi:

Adalet tevzii Devlet hizmetlerinin en başında gelen hizmetlerdendir. Bu itibarla ilk cemiyetlerde bizzat hükümdarlar tarafından ifa edilen bu hizmet, cemiyet hayatının inkişafı neticesinde, hükümdarlar namına hâkimlere tevdi edilmiştir. Hâkimler, demokratik sistemlerde hükümran kuvveti temsil eden millet namına adaleti tevzi ederler.

Adalet, cemiyet hayatında hakkın ve müsavatın hâkimiyetini ifade eden, cemiyete huzur ve sükûn veren mânevi kuvvettir. Fertlerin şahsi hürriyetleriyle mal emniyetleri yanında, cemiyetin istikbali terakki ve inkişafı ancak hakiki mânada bir adaletin tevzi edilmesine bağlıdır.

Fertlerin bütün hak ve hürriyetleriyle cemiyetin kaderini müspet çalışmalarına bağlı gördüğümüz adalet teşkilâtımızın muvaffakiyeti ise ancak kıymetli hâkimlerle mümkündür.

Hâkimlik geniş bilgi ve kâfi derecede hayat tecrübeleri yanında üstün mânevi vasıflar istiyen bir meslektir.

Bu itibarla cemiyetin en bilgili ve güzide insanları arasından seçilmesi lâzımgelen hâkimlerin, aynı zamanda geçim endişesinden ve maddi tesirlerden uzak bulunmaları da icabeder.

Bu hususları göz önünde tutan birçok memleketler, bir taraftan hâkimliğin mânevi vasıfları üzerinde dururlarken, diğer taraftan, hem cemiyetin güzide şahıslarını hâkimlik meslekinde tutabilmek ve hem de ifa ettiği mühim vazifede onları her türlü maddi düşüncelerden uzak bulundurmaya ve cemiyete de bu kanaati vere-

bilmek için, Teşkilâtı Esasiye Kanunumuzun 56 nci maddesinde belirtilen şekilde hâkimlere, diğer memurlardan ayrı ve daha yüksek miktarlarda maaş ve ödenek vermek imkânını sağlamışlardır. Bugün Amerika, İngiltere ve Hindistan'da olduğu gibi ilk devletlerde de böyle olmuştur.

1300 yıl kadar önce büyük İslâm İmparatoru Hazreti Ali'nin Mısır'a Başvekil olarak tâyin ettiği Elharis'e yazdığı emirnamenin hâkimlere ait kısmında - bunları tebaam arasında en bilgili en faziletli olanlardan intihabet.. Onlara bol bol para ve ibzalde bulun ki, ihtiyacatını defetsinler ve halka ihtiyaçları bulunmasın - dediği görülmektedir.

Osmanlı İmparatorluğunun ilk devirlerinde de hâkim anlayışı böyle âdi.

Halen Amerika'da Cumhuriyet Başbakanından sonra en fazla maaşı hâkimler almaktadır. Vekillerle, temsilcilerin, hattâ Cumhurbaşkanının maaşları hâkimlerden azdır.

İngiltere ve diğer Arap memleketleri ile hattâ Asya memleketlerinden bazılarında durum aynıdır.

Adalet tevziinin bu ehemmiyeti ile hâkimlerin maddi refaha kavuşturulması hususunda ilk bir adım olarak telâkki edilen 5017 sayılı hâkim ödeneklerine ait Kanunla hâkimlere tanınan maddi imkânlar, 75 liradan 500 liraya kadar cüzi bir miktardan ibaret bulunduğundan, hâkimlik meslekinde arzu olunan cazibeyi temin etmediği gibi maddi refah şöyle dursun maişet endişesinden de kurtaramamıştır.

Zamanla aynı ödenekler, bu ödeneklerin gaye ve maksadiyle kabili telif olmayacak şekillerde birtakım memuriyetlerde bulunanlara da tanındığından, hâkimlik mesleki ile diğer meslekler arasında kısmen tesisi düşünülen fark da zail olmuş, fiyatların artışına mukabil maaşların aynı nispette artmamış olması, dışarda serbest çalışmak, avukatlık yapmak suretiyle hâkim maaş ve ödenekleriyle mukayese edilemeyecek şekilde

yurdumuzda vukua gelen kazanç imkânları ve iktisadi inkişaf karşısında, birçok kıymetli hâkimler birer birer, hâkimlikten istifa ederek serbest sahalara geçtikleri gibi, hukuk mezunu gençler de hâkimlik meslekine alâka göstermeye başlamışlardır.

Bu sebepler muvacehesinde (3 679) kanuni kadrodan ibaret bulunan hâkim kadrolarından fiilen 1 021 kadarı halen münhal olup, adalet teşkilâtımızın çalışmaları aksamakta, âcil tedbirlere ihtiyaç gösterecek bir mahiyet arz etmeye başlamış bulunmaktadır.

Hâkimlik mesleğini cazip hale getirmek ve kıymetli hukukçularımızı bu meslekte tutabilmek gayesini istihdaf eden İzzet Akçal ve arkadaşlarıyla, Selâmi Dinçer'e ait kanun teklifleri bu sebeplerle encümenimizce musip görülmüştür.

İzzet Akçal'ın teklifinde, hâkimlere verilecek ödenekte, maaş derecelerini esas tutan bir sistem ileri sürülmüş ise de, hâkimlik meslekinde, hâkimin vakar ve haysiyetini koruyabilmesini ve onun rüyet ettiği dâvalarda maddi bakımdan hiçbir tesire kapılmasına mahal bırakmıyacak refah seviyesinin birkaç derecelik maaş farkını ihtiva eden hâkimler arasında bir fark gözetmemeyi icabettirmesi ve esasen Hâkimler Kanunumuzda bu noktai nazara göre 17 nei maddesiyle, hâkimlik sınıf ve derecelerini gösteren bir ve iki numaralı cetvellerin de, hâkimliği muavinler, üçüncü, ikinci ve birinci olmak üzere dört sınıfa ayırması sebebiyle, hâkimler kanuniyle de tenazür teşkil etmesi için ödeneklerin de sınıflara göre bir tefrika tâbi tutulması cihetine gidilmiş, Selâmi Dinçer'in sistemi bu yönden tercih edilmiştir.

Hâkimliğe, muavinlik sınıfıyla ilk başhyanların hayatta karşılaşacakları maddî güçlükler ve ona nispi bir refah temini mülâhazasıyla ayda 400 lira ödenek verilmesi; uygun görülmüş,

ödeneklerin artırılmasına esas olan yukarıda mâruz sebepler ve memleketimizin mâli imkânları göz önünde tutularak, üçüncü sınıf hâkimlere ayda 600, ikinci sınıf hâkimlere 800, Temyiz Mahkemesi Reis ve âzalarından ibaret bulunan birinci sınıf için de ayda 1 000 lira ödenek tertibi kararlaştırılmış, teklifler tevhit ve buna göre bir cetvel tanzim edilmiştir.

Halen adalet teşkilâtımızda 1 021 kadronun münhal bulunması karşısında, yeni yeni münhalleri önlemek ve mevcutları doldurmayı ise temin edebilmek gayesiyle, iş müstaceliyet arz ettiği için, mazbatamızın müstaceliyetle ve takdimen müzakeresine de encümenimizce ittifakla karar verilmiştir. Birinci madde kelime değişikliğiyle 2 ve 3 ncü maddeler de şekil bakımından değiştirilmek suretiyle kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi buyurulmak üzere yüksek Reislige sunulur.

Adliye En. Reisi
Aydın
C. Ülkü
Kâtip
Sakarya
T. Barış

M. Muharriri
Çanakkale
S. Sezgin

Adana
H. Öner

İmzada bulunamadı

Afyon K.	Aydın	Balıkesir
O. Talu	N. Geveci	V. Asena
Burdur	Denizli	Gaziantep
B. Kayaalp	I. Hadımlıoğlu	A. Şahin
İçel	Çorum	İstanbul
M. Dölek	M. K. Biberioğlu	N. Tekinel
İzmir	İzmir	Kırşehir
N. Davran	E. Kavur	H. Çopuroğlu
Konya	Manisa	Maraş
S. Koraltan	Â. Akın	H. F. Evliya
Mardin	Ordu	Rize
M. K. Boran	Z. Kumrulu	M. Önal
Sakarya	Urfa	Yozgad
N. Kirişcioğlu	A. Akan	M. Ataman

ADLIYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Hâkimler Kanununa ek 5017 sayılı Kanunun birinci maddesine bağlı cetvelin tadili hakkında Kanun

MADDE 1. — Hâkimler Kanununa ek 5017 sayılı Kanunun 1 nei maddesine bağlı cetvel ilişk cetvelde belirtilen şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanunu icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Adliye Encümeninin tadiline bağlı

CETVEL

	Lira
1. — Muavin sınıfı	400
2. — III neü sınıf hâkimler	600
3. — II nei sınıf hâkimler	800
4. — I nei sınıf hâkimler	1 000

Hâkimler Kanununa ek 5017 sayılı Kanunun birinci maddesine bağlı cetvelin değiştirilmesi hakkında kanun lâiyhası (1/250)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı: 71 - 804/3017

13 . XI . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Adliye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 12 . XI . 1958 tarihinde kararlaştırılan Hâkimler Kanununa ek 5017 sayılı Kanunun birinci maddesine bağlı cetvelin değiştirilmesi hakkındaki kanun lâiyhasının, esbabı mucibesi ve iliği ile birlikte, sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Fertlerin hak ve hürriyetlerine emniyet ve huzurla tasarrufunu temin etmek esasına dayanan cemiyet nizamını ve mâruf tâbiri ile mülkün esasını teşkil eden adaleti sağlamakla vazifeli olan kaza kuvvetinin ehemmiyet ve hususiyetine uygun şekilde işlemesi, hâkimlik mesleğini kemâl yolunda devamlı olarak gelişmesine ve mensupları için cazip bir halde bulunmasına mütevakkıf olduğu izahtan da müstağnidir. Bundan dolayı Teşkilâtı Esasıye Kanununun 56 ncı maddesinde hâkimlerin aylık ve ödeneklerinin hususi kanun ile tâyin olunacağı belirtilmiş, fakat buna mukabil diğer devlet memurlarından farklı olarak 57 ncı madde ile hâkimlik mesleğinde bulunanların kanunla gösterilenden başka resmî ve hususi hiçbir vazife aramamaları esası konulmuştur. Bunun içindir ki, cemiyetin esas bünyesine bu derece müessir olan adalet müessesesini arzu edilen inkişafa mazhar kılmak maksadiyle bundan on bir sene evvel Yüksek Meclis 5017 sayılı Kanunla hâkimlere ödenek verilmesini kabul buyurmuştur.

Ancak; aradan geçen zaman içinde ve hususiyetle son yıllarda memleketimizdeki iktisadi ve içtimalî inkişafın serbest hayat sahasında temin ettiği çok geniş ve müsait imkânlar sebebiyle yetişmiş birçok hâkim ve müddeiumuminin meslekten ayrıldığı ve diğer taraftan hukuk mezunu gençlerin eskisine nispetle hâkimlik mesleğine daha az rağbet ettikleri görülmüş ve bu rağbetsizliğin verilmekte olan aylık ve ödeneğin tatminkâr görülmemesinden ileri geldiği anlaşılmıştır.

Filhakika son üç yıl içinde emekliye ayrılma suretiyle 148, istifa suretiyle de 527 ki, ceman 675 hâkim ve müddeiumuminin kendilerine daha fazla gelir temin eden serbest çalışma sahasını tercih ederek meslekten ayrıldıkları tesbit edilmiştir.

Diğer taraftan yine son üç yıl içinde tâyin edilen 330 hâkim namzedine mukabil 1099 hukuk mezununun avukat olmayı tercih ederek avukatlık ruhsatnamesi istihsal ettikleri bir vakiadır.

Bugünkü münhal hâkim ve müddeiumumi sayısı 698 e bâliğ olmuştur. Tamamı 350 den ibaret olan hâkim namzetliği kadrosundaki münhal miktarı da 228 i bulmaktadır.

Yalnız 1957 yılı içinde 209 hâkim ve müddeiumumi istifa etmiş, 35 hâkim emekliye ayrılmış ve yukarda zikredilen 698 münhale mukabil hâkim namzetliğine tâyin edilen hukuk mezunu sayısı 104 ten ibaret bulunmaktadır.

Arz edilen rakamların belâğatı bu hususta âcil tedbirler ittihazını gerektirdiğini vuzuhla ifade etmektedir.

Diğer devlet teşkilâtına nispetle en küçük kaza merkezinde bile biri hâkim, biri sorgu hâkimi ve diğeri müddeiumumi olmak üzere en az üç yüksek mektep mezunu elemanın mevcudiyetini zaruri kılan adalet cihazını gereği gibi işletmek için hâkimlik mesleğinin cazip bir hale getirilmesi kaçınılmaz bir mecburiyet halini almıştır. Bu sebeple değerli elemanların mesleğe bağlanması ve kadrodaki münhallerin bir an evvel kapatılarak teşkilâtın daha verimli bir halde çalışmasının sağlanması için 5017 sayılı Kanunun birinci maddesine bağlı cetvele göre hâkim ve müddeiumumi ve muavinleri ile bu vazifelerden vekâlet hizmetlerine alınmış olanlara verilmekte olan ödeneğin artırılması lüzumlu görülmüştür.

Bu maksatla hazırlanan ilişik kanun lâyihasına bağlı cetvelde gösterildiği üzere muavinlik sınıfında bulunanlara 300, üçüncü sınıftakilere 400, ikinci sınıftakilere, 500, Vekâlet Teftiş Heyeti Reisi ile umum müdürleri de ihtiva eden birinci sınıfın üçüncü derecesindekilere 600, birinci sınıfın ikinci derecesindekilere 700 ve yalnız başmüddeiumumi ile Temyiz Mahkemesi Birinci Reisinden ibaret bulunan birinci sınıfın birinci derecesindekilere de 800 lira verilmesi suretiyle ödeneğin hâkimlik mesleğinin ehemmiyet ve hususiyetine uygun bir hadde iblâğı yerinde olacaktır.

Muvakkat Encümen mazbatası

T. B. M. M.

Muvakkat Encümen

Esas No. 1/250, 2/100

Karar No. 2

30. XI. 1958

Yüksek Reisliğe

Hâkim ödeneklerine ait 5017 sayılı Kanunun birinci maddesine ilişik cetvelde değişiklik yapılarak ödeneklerin artırılmasına mütedair Hükümetçe hazırlanan kanun lâyihasıyla birlikte tetkik olunmasına Yüksek Umumi Heyetçe karar verilen Rize Mebusu İzzet Akçal ve 33 arkadaşının kanun teklifleri birleştirilerek İzzet Akçal, Adliye ve Maliye vekâletleri mümessilleri huzurlarıyla tetkik ve müzakere edildi.

Fertlerin hak ve hürriyetleriyle cemiyetin kaderini müspet çalışmalarına bağlı gördüğümüz adalet teşkilâtının muvaffakiyeti geniş bilgi ve tecrübesi yanında üstün mânevi vasıfları haiz hâkimlerle mümkündür.

Hâkimlerin geçim endişesinden uzak bulunmalarının lüzumu arzı izahtan müstağnidir.

Adalet tevziini ehemmiyeti nazara alınarak, hâkimlerin maddi refaha kavuşturulması hususunda ilk adım telâkki edilmesi mümkün bulunan, 5017 sayılı Hâkim ödeneklerine ait kanunla hâkimlere 75 liradan 500 liraya kadar ödenek verilmesi derpiş edilmiştir. Ancak, zamanla memlekette tahakkuk ettirilen kalkınma, iktisadi inkişaf ile geçim şartlarının değişmesi ve serbest hayatta bol kazanç temini imkânları karşısında bu ödenekler kifayetsiz kalmış ve bu yüzden hukuk mezunlarının hâkimlik meslekine rağbetleri azaldığı gibi yetmişmiş hâkimlerin bir çoğunun da serbest hayata intikali tercih ederek meslekten ayrılmakta oldukları anlaşılmıştır.

Bu vaziyet muvacehesinde; hâkimlik meslekini cazip halâ getirmek ve tecrübeli hâkimleri terfi ederek meslekte tutabilmek gayesini istihdaf eden Hükümet lâyihası ve aynı maksatlara dayanan İzzet Akçal ve arkadaşlarının teklifi encümenimizce isabetli ve yerinde görülmüştür.

Ancak; gerek lâyiha ve gerek İzzet Akçal ve arkadaşlarının teklifinde sınıf sistemi esası kabul edilmekle beraber birinci sınıfa dâhil Temyiz âzası, Daire Reisi, Başreis ve Başmüddeiumu-

nu için bu sistemden sarfınazar olunarak ayrı ayrı miktarlar kabul edilmişse de bu sınıfın diğerlerinden ayrı bir sisteme tâbi tutulması encümenimizce muvafık görülmediğinden birinci, ikinci ve üçüncü dereceden maaş olan Temyiz Mahkemesi Başreisi ve İkinci reisleriyle, âzaları ve 6751 sayılı Kanunla Millî Korunma Kanununun 67 nci maddesine göre Millî Korunma mahkemelerinde çalıştırılan Temyiz âzaları ve Başmüddeiumunun de «birinci sınıf» adı altında, tek ödenek sistemine bağlanarak sınıf esasına sadık kalınması uygun mütalâa edilmiştir.

Hâkimliğe muavinlik sınıfı ile başlayanların hayatta karşılaşacakları maddi güçlükler ve bunların büyük ekseriyetinin mahrumiyeti çok ve büyük merkezlerden uzak bölgelerde vazife görmeye mecbur olmaları ve hâkimliğin cazip bir hale getirilmesi lüzumu nazara alınarak ilk kademede 400 lira ödenek verilmesi uygun görülmüş ve her sınıfta geçirilen müddetler nazara alınarak üçüncü sınıflara 550, ikinci sınıflara 650 ve Vekâlet Müsteşarı ile Teftiş Heyeti Reisi, Ceza İşleri, Hukuk İşleri, Ceza Tevkif Evleri ve Zatişleri Umum müdürlerinin dâhil bulunması lâzımgelen birinci sınıf hâkimlere ayda 800 lira ödenek verilmesi kararlaştırılmış ve teklifler tevhidolunarak buna göre ilişik cetvel tanzim kılınmıştır.

Kanun lâyihasının arz ettiği ehemmiyet ve temin edeceği faydanın hususiyeti nazara alınarak lâyihanın takdimen ve müstacelen müzakeresinin teklif edilmesi de karara bağlanmıştır.

Umumi Heyetin tasviplerine arz edilmek üzere Riyaset Makamına sunulur.

Muvakkat En. Reisi
Sakarya
N. Kirişcioğlu

Kâtip
İsparta
S. Bilgiç

Mazbata Muharriri
Siird
M. D. Süalp

Ankara
Miktara ve şekline
muhalifim
M. Akpınar

Çanakkale S. Sezgin İmzada bulunamadı	Gaziantep A. Şahin Nevşehir N. Önder Rize Söz hakkım mahfuzdur İ. Akçal	Tokad Söz hakkım mahfuzdur Ş. Kitapçı Yozgad T. Alpay Artvin Y. Gümüşel	Urfa A. Akan Yozgad M. Ataman Kayseri O. Kavuncu
---	---	---	---

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Hâkimler Kanununa ek 5017 sayılı Kanununun birinci maddesine bağlı cetvelin değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Hâkimler Kanununa ek 5017 sayılı Kanunun birinci maddesine bağlı cetvel kaldırılmış ve yerine bu kanuna bağlı cetvel konulmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Başvekil A. Menderes Devlet Vekili A. Aker Devlet Vekili ve Çalışma V. V. H. Şaman	12 . XI . 1958 Devlet Vekili Devlet Vekili ve Münakalât V. V. M. Kurbanoğlu Adliye Vekili E. Budakoğlu
--	--

Millî Müdafaa Vekili E. Menderes Hariciye Vekili F. R. Zorlu Maarif Vekili Ticaret Vekili H. Erkmen Güm. ve İnh. Vekili H. Hüsmen Münakalât Vekili Sanayi Vekili V. Bas. S. Ataman İmar ve İskân Vekili M. Berk	Dahiliye Vekili N. Gedik Maliye Vekili ve Maarif V. V. H. Polatkan Nafia Vekili T. İleri Sih. ve İç. Mua. Vekili Dr. Lâtfi Kırdar Ziraat Vekili N. Ökmen Çalışma Vekili Yay. ve Turizm Vekili S. Somuncuoğlu Koordinasyon Vekili S. Ataman
--	---

Hükümetin teklifine bağlı

CETVEL

Aylığı	Derecesi	Hâkim ve C. Müddeiumumilik sınıfı	Aylık hâkim tahsisatı
150	1	1	800
125	2	1	700
100	3	1	600
100	3	2	500
90	4	2	
80	5	2	
70	6	3	400
60	7	3	
50	8	3	
40	9	Muavin	300
35	10	»	

Muvakkat Encümenin cetveli

CETVEL

Aylığı	D.	Hâkimlik ve müddeiumumilik sınıfı	Aylık hâkim Tahsisatı
150	1	Temyiz Birinci Reisi, C. Başmüddeiumumisi, Temyiz İkinci Reisleri, Adliye Vekâleti Müsteğarı, Temyiz âzaları, Adliye Vekâleti Teftiş Heyeti Reis ve Umum Müdürleri.	800
125	2		
100	3		
100	3	İkinci sınıf hâkim ve müddeiumumilerle	650
90	4	bu sınıftan sayılan idari hizmetlerde çalışanlar.	
80	5		
70	6	Üçüncü sınıf hâkim ve müddeiumumilerle	550
60	7	ile bu sınıftan sayılan idari hizmetlerde çalışanlar.	
50	8		
40	9	Muavinlik sınıfı ve bu sınıfa dâhil idari hizmetlerde çalışanlar.	400
35			